

රාජ්‍ය පාලනය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම්

කවර පුද්ගලයකුට වුව ද කුමන සමාජයකට වුව ද නිරවුල් සාමකාමී සුඛිත මුදිත ජීවිතයක් ගත කිරීමට උපකාරී වන කරුණු රැසකි. සමාජය තුළ සියලු සමාජකයින්ට හිතකර වූ පාලනයක් තිබීම ඒ අතුරින් ඉතා වැදගත් කරුණක් වේ. බුදු දහම හුදෙක් පුද්ගලයාගේ හා සමාජයේ සදාචාර සංවර්ධනය, ආධ්‍යාත්මික දියුණුව වැනි කරුණු ගැන පමණක් අවධානය යොමු කරන්නක් නොවේ. පරලොව මෙන් ම මෙලොව යහපැවැත්ම ද බුදු දහම අගය කරයි. දැනුණ සමාජයක් ඇති කර ගැනීමටත් දෙලොව යහපත් ජීවිතයක් ළඟාකර ගැනීමටත් සමාජයක හොඳ දේශපාලන පරිසරයක් තිබිය යුතු ය යන්න බුදු දහම පිළිගනියි.

දස සක්විතිවත්

කිසි යම් රාජ්‍යයක යහපාලනයක් පවත්වාගෙන යාමට උපකාරී වන රාජ්‍ය පරිපාලන ප්‍රතිපත්ති රැසක් බුදු දහමේ හමු වේ. දස සක්විතිවත් ඒ අතර වැදගත් තැනක් ගනී. එම රාජ්‍ය පාලන පිළිවෙත් දහය දීඝ නිකායේ වක්කවත්ති සිහනාද සූත්‍රයේ දක්වෙන්නේ එක්තරා ප්‍රවාද කතාවක් වශයෙනි. ඒ අනුව අතීතයේ ‘දල්හනේම්’ නම් සක්විති රජ කෙනෙකු වාසය කර ඇත. ඔහු ධාර්මික ව රට පාලනය කළ බැවින් සප්තරත්නය නමින් වටිනා සම්පත් හතක් පහළ විය. එහි පළමු වැන්න වක්‍රරත්නයයි. එය රාජ්‍යත්වයේ සංකේතයයි. දිගු කලක් ධාර්මික ව එම රජතෙමේ රට පාලනය කිරීමෙන් අනතුරුව තම වැඩිමහල් පුතුව රජකම පවරා තපසට ගියේ ය. ගැටලුවක් ඇති වුව හොත් තමා විමසන ලෙස ද ඔහු තම පුතුවට පැවසී ය.

පුත්‍රයා රාජ්‍ය පාලනය කරන වකවානුවේ ටික කලකින් වක්‍රරත්නය අතුරුදහන් විය. ඔහු මේ බව පිය රජතුමා හමු වී දන්වා සිටියේ ය. එවිට එතුමා තම පුත්‍රයා අමතා “දරුව මෙම සක්විති රජකම ඔබට පිය උරුමයෙන් හිමි වන්නක් නොවේ. ඒ සඳහා නිසි පිළිවෙත් පුරා සුදුසුසෙකු විය යුතු ය. පුත් පොහෝ දිනෙක මෙම රාජ්‍ය පාලන ප්‍රතිපත්ති දහය සමාදන් ව එය රැකීමට යොමු වන්න. එවිට එම සම්පත් නැවත හිමි වේ.” යනුවෙන් පවසා එම සක්විතිවත් දහය දක්වා ඇත.

ඔබ ධර්මය ඇසුරු කරමින්, ධර්මයට ගරු කරමින්, ධර්මයට බුහුමන් කරමින්, ධර්මය පුදමින්, ධර්මයට යටහත් පැවැතුම් දක්වමින්, ධර්මය ධර්මයක් සේ පෙරටු කොට, ධර්මය කුන්තයක් සේ ඔසවාගෙන, ධර්මය ස්වාමියා ලෙස ගෙන,

01. ඔබගේ අඹුදරුවන් ඇතුළු රජ පවුලේ පිරිසට ධාර්මික රැකවරණය සලසන්න.
02. රට රකින බල සෙනඟට ධාර්මික රැකවරණය සලසන්න.
03. රාජ්‍ය සේවයේ නියුතු විවිධ තනතුරු දරන ක්ෂත්‍රීය පිරිසට ධාර්මික රැකවරණය සලසන්න.
04. කෘෂි කර්මාන්තය ආදී නිෂ්පාදන කටයුතුවල නිරත බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතීන්ට ධාර්මික රැකවරණය සලසන්න.
05. කුඩා ගම්වල වැසියනට හා ජනපද වාසීන්ට ද ධාර්මික රැකවරණය සලසන්න.
06. ජනතාවගේ සඳවාර සංවර්ධනයට මග පෙන්වන ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණ පිරිස්වලට ධාර්මික රැකවරණය සලසන්න.
07. තිරිසනුන්ට හා පක්ෂීන්ට ධාර්මික රැකවරණය සලසන්න.
08. රටේ අධාර්මික ක්‍රියා ඇති නොවන අයුරින් කටයුතු කරන්න.
09. දිළිඳු ජනයාට ධනය දෙන්න.
10. සිල්වත්, ගුණවත්, වියත් මහණ බමුණන්ගෙන් අවවාද අනුශාසනා ලබා ගනිමින් රට පාලනය කරන්න.

දස සක්විතිවත් සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල බෞද්ධ රාජ්‍ය පාලනයකින් අපේක්ෂා කරන වැදගත් කරුණු කිහිපයක් ඇති බව පැහැදිලි වේ.

01. ධාර්මික රාජ්‍ය පාලනය
02. මිනිස් තිරිසන් ආදී සෑම කොටසකට ම ආරක්ෂාව ලබා දීම
03. නීතිය ක්‍රියාත්මක කරමින් නීති විරෝධී අධාර්මික ක්‍රියා වැළැක්වීම
04. සුදුසු පුද්ගලයන්ගෙන් උපදෙස් ලබා ගැනීම

ධාර්මිකත්වය කවර කාර්යයක දී වුව ද අර්ථවත් විය යුතු බව බුදු දහම උගන්වයි. විශේෂයෙන් ම රාජ්‍ය පාලකයෙකු දැනුම් විය යුතු ය. ඔවුන් අදහැමි වූ කල ඇමැතිවරුන් නිලදරුවන් වැන්නෝ ද නිගම ජනපද වාසීහු ද අදහැමි වෙති. එයින් පරිසරය පවා විකෘති වී බොහෝ අවැඩ සිදු වන බව දහමෙහි පෙන්වා දී තිබේ. බුදු දහමට අනුව මහජනයා විසින් පළමු පාලකයා පත් කරන ලද්දේ ද ධාර්මික පාලනයක් අපේක්ෂාවෙනි. දැනුම් ව කටයුතු කිරීම බෞද්ධයන් වන අප කවුරුන් විසින් අමතක නොකළ යුත්තකි.

තිරිසන් ගත සත්ත්වයෝ ද ජීව ලෝකයට අයත් වෙති. බුදු දහම අනුව සියලු ජීවින්ට මෙන් වැඩිය යුතු ය; සෙත් පැතිය යුතු ය. කවර ජීවියකුට වුව ද හිංසා පීඩා නොකළ යුතු ය. රජුන් විසින් ද එය එසේ ම කළ යුතු බව බුදු දහමෙහි පෙන්වා දෙයි. මෙහි දී මිනිස් ජීවිත මෙන් ම තිරිසන් ජීවිත ගැන ද උනන්දු වී තිබීම ඉතා වැදගත් ය. සිසුන් වන අප ද එය අනුගමනය කිරීම බෙහෙවින් වැදගත් වේ.

රටක ජන ජීවිතය සුඛිත මුද්‍රිත වීමට නම් නීති විරෝධී සාපරාධී ක්‍රියා නොතිබිය යුතු ය. නිසි ලෙස නීතිය ක්‍රියාවට නගමින් යුක්තිය ඉටු කිරීමෙන් සාමය තහවුරු කරමින් පාලනය කිරීම රජුගේ වගකීමයි. සාපරාධී ක්‍රියා නොකොට නීතිගරුක ව ධාර්මික ව ජීවත් වීමට පාසල් දරුවන් වන අප ද වග බලා ගත යුතු ය.

දිළිඳුකම බොහෝ සාපරාධී ක්‍රියාවන්ට මිනිසුන් පොළඹවන බව මෙම සූත්‍රයේ ම සඳහන් වේ. සොරකම, බොරු කීම, මනුෂ්‍ය ඝාතනය ආදී සමාජ විරෝධී ක්‍රියා මුළුමනින් ම පාලනය කිරීමට නම් ඒවාට තුඩු දී ඇති හේතු නැති කළ යුතු ය. ඒ අනුව සමාජය තුළ සුරක්ෂිත ආර්ථික තත්ත්වයක් ගොඩනැගීම රජුගේ වගකීමයි. පාසල් සිසුන් වන අප ද අප සතු සම්පත් රැක ගනිමින් මතු දියුණුවට සම්පත් රැස් කිරීමට පුරුදු විය යුතු ය.

රාජ්‍ය පාලකයා අත්තනෝමතික ව ක්‍රියා කරන ඒකාධිපතියෙකු නොවිය යුතු බව බුදු දහමේ නොයෙක් විට දක්වා තිබේ. ඔහු අනුන්ට සවන් දිය යුතු ය. විශේෂයෙන් ම සමාජයෙහි ජීවත් වන ගුණවත්, වියත් උතුමන්ගේ උපදෙස් ලබා ගනිමින් රාජ්‍ය පාලනය කළ යුතු ය. එවිට වඩාත් සාර්ථක හා ඵලදායී පාලනයක් ඔහුට ක්‍රියාත්මක කළ හැකි වේ. කුඩා දරුවන් වන අප ද එම ආදර්ශ අනුව ගුණ නුවණ ඇති වැඩිහිටියන්ගේ අවවාද අනුශාසනා ලබා ගෙන ජීවිතය සාර්ථක කර ගත හොත් අනාගතයේ දැනුම් පාලනයට දායක විය හැකි වේ.

සජ්න අපරිහානීය ධර්ම

බුද්ධ කාලීන භාරතයේ ප්‍රධාන පාලන ක්‍රම දෙකක් පැවතිණි. රාජාණ්ඩු ක්‍රමය ඉන් එකකි. සමූහාණ්ඩු පාලනය හෙවත් ගණතන්ත්‍ර පාලනය අනෙකයි. එවකට වජ්ජී රජදරුවන් විසින් එබඳු ගණතන්ත්‍ර පාලනයක් ක්‍රියාත්මක කළ බව සඳහන් වේ. ඔවුන්ගේ අභිවාද්ධිය ඇති කළ, පිරිහීම වැළැක්වූ එම පාලන ක්‍රමය ප්‍රතිපත්ති හතකින් යුක්ත විය. ඒවා ඔවුන් ඉගෙන ගත්තේ බුදුරජාණන් වහන්සේගෙනි.

- 01. නිතර නිතර රැස්වීම
- 02. සමගි ව රැස් ව, සමගි ව සාකච්ඡා කොට, සමගිව විසිර යාම
- 03. පෙර නොපැනවූ නීති, නොපැනවීම හා පනවන ලද නීති කඩ නොකොට ආරක්ෂා කිරීම
- 04. වැඩිහිටියන්ට හා ඔවුන්ගේ අදහස්වලට ගරු කිරීම
- 05. කාන්තාවන්ට ආරක්ෂාව සැලසීම
- 06. වජ්ජී රාජ්‍යය ඇතුළත හා පිටත පූජනීය ස්ථාන ආරක්ෂා කිරීම හා කඩ නොකොට පුදසිරිත් පැවැත්වීම
- 07. තම රාජ්‍යයට පැමිණි හා පැමිණෙන පූජනීය උතුමන්ට පහසුකම් සැලසීම

ඉහත සඳහන් කළ සජන අපරිහානිය ධර්ම දස සක්විතිවත්වල අවධාරණය නොවන වැදගත් පාලන ප්‍රතිපත්ති කීපයක් උගන්වයි.

1. රාජ්‍ය පාලකයින් සමගි ව ක්‍රියා කළ යුතුයි.
2. නීතිය නිසි ලෙස ආරක්ෂා කළ යුතුයි.
3. කාන්තාවන්ට ආරක්ෂාව සැලසිය යුතුයි.
4. පූජනීය ස්ථාන ආරක්ෂා කරමින් එම උතුමන්ට පහසුකම් සැලසිය යුතුයි.

නිතර රැස්වීමක්, සමගි ව රැස්වීමක් සාමූහික පාලනයේ දී ඉතා වැදගත් වේ. එහි දී බහුතරයකගේ අදහස් පිළිබඳ ව අවධානය යොමු කළ හැකි ය. වැඩි දෙනෙකුට සවන් දිය හැකි ය. එයින් පාලකයා අත්තනෝමතික ව ක්‍රියා කරන ඒකාධිපතිවරයෙකු වීම වැළකේ. ඔහු වඩාත් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වෙයි. මහජනයාට මුහුණ පෑමට සිදු වන ප්‍රශ්න නිතර සාකච්ඡා කොට සමගි ව වැඩ කළ හැකි ය. නිතර එක්රැස් වී සාකච්ඡා කොට වැඩ කිරීම ද අගනේ ය.

රටක නීතිය හැම අතින් ම රට වැසියන්ගේ යහපත ඇති කරවන්නක් විය යුතු ය. සාමූහික ව සම්මත කර ගත් නීති පද්ධතිය තනි තනි ව වෙනස් නොකර කටයුතු කිරීම සමගියට මෙන් ම ප්‍රගතියට ද හේතු වෙයි. නීතිය මහජනයා සඳහා ය, මහජනයා නීතිය සඳහා නොවෙයි යන අවබෝධයෙන් රජු ක්‍රියා කළ යුතු ය. දරුවන් වන අප ද නීති කඩ නොකොට නීති ගරුක ව පොදු ධාර්මික තීරණවලට එකඟ ව ක්‍රියා කිරීමට පුරුදු වීම අවශ්‍ය වේ.

කාන්තාවෝ සමාජයක ඉතා වැදගත් තැනක් ගනිති. මවුවරුන් ලෙස ඔවුහු දරුවන් බිහි කොට ඇතිදැඩි කරමින් සමාජය ගොඩනගති. ගෘහණියක් ලෙස සමාජයේ කුඩා ම ඒකකය වූ පවුලත්, ගෘහයත් රැක බලා ගනිති. ඔවුන්ට විශේෂ ආරක්ෂාවක් සැලසීම හා ඔවුන්ගේ අභිවෘද්ධියට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම ද ලෝකයේ දියුණු පාලන ක්‍රමවල ඉතා වැදගත්කොට සැලකේ. පාසල් දරුවන් වන අප ද එය ආදර්ශයට ගෙන ක්‍රියා කළ යුතු ය.

ආගම, සංස්කෘතිය හා සාරධර්ම රක්ෂණය හා පෝෂණය කිරීම සඳහා ක්‍රියා කරන්නේ සමාජයක පූජ්‍ය පක්ෂයයි. පූජනීය ස්ථාන ඊට අදාළ ආයතන වේ. පාලකයෙකු විසින් එසේ අත්‍යවශ්‍ය මෙහෙවරක යෙදෙන පූජනීය උතුමන් හා පූජනීය ස්ථාන රක්ෂණය, පෝෂණය කරමින් එම මෙහෙවරට අනුග්‍රහ දැක්විය යුතු වෙයි. එය හැම අතින් ම සමාජයක යහපැවැත්මට මහෝපකාරී වේ. පූජනීය ස්ථාන හා පූජ්‍ය උතුමන්ට ගරු සත්කාර කරමින් ක්‍රියා කිරීම කුඩා කල සිට ම පුරුදු පුහුණු විය යුත්තකි.

සතර සංග්‍රහ වස්තු

සමාජයක කවර තරාතිරමක පුද්ගලයෙකු තුළ වුව ද ක්‍රියාත්මක වශයෙන් තිබිය යුතු පිළිවෙත් හතරක් සතර සංග්‍රහ වස්තු නමින් හැඳින්වෙයි. දානය, ප්‍රිය වචනය, අර්ථවර්ශාව, සමානාත්මතාව යනුවෙන් දැක්වෙන්නේ එම සතරයි. මෙම පිළිවෙත් විශේෂයෙන් ම නායකත්වය දරන්නෙකු තුළ තිබිය යුතු ය.

සතර සංග්‍රහ වස්තු හෙවත් සිව් සඟරාවන්වල පළමු ව දැක්වෙන දානය යනු හුදෙක් ආගමික කටයුත්තක් පමණක් නොවේ. පාලකයා විසින් රටේ ජනතාවගේ ආර්ථික අභිවෘද්ධිය උදා කරලීමේ අරමුණින් ප්‍රාග්ධනය සැපයීම ද ඊට ඇතුළත් ය. එනම් ගොවිතැන් කරන පිරිසට අදාළ භූමිය, බිත්තර වී, පොහොර, ජලය ආදිය ලබා දීමයි. වෙළෙඳාමේ යෙදෙන අයට වෙළෙඳපොළ හා ප්‍රාග්ධනය ලබා දීමත්, රාජ්‍ය සේවයේ හෝ වෙනත් සේවාවන් සපයන පිරිස් සඳහා නිසි ලෙස බත් වැටුප් ලබා දීමත් දානයට ඇතුළත් වේ. එලෙස පාලකයා ජනතාව කෙරෙහි වගකීමෙන් කටයුතු කරන විට ජනතාව ද වගවීමෙන් යුතු ව ක්‍රියා කරමින් සොරකමින්, වංචාවෙන්, දූෂණයෙන්, ප්‍රාණඝාතයෙන් තොර ව කටයුතු කිරීමට පෙළඹෙයි. එය පුද්ගලයාගේ ලෞකික අභිවෘද්ධිය උදාකරන අතර පරලොව යහපත ද ඇති කරන්නක් වේ.

ප්‍රිය වචන යනු යහපත් වචනයයි. එනම් වචනයෙන් සිදු වන වැරැදි හතරෙන් තොර ව කතාබස් කිරීමයි. බොරුව, කේලම, හිස් වචන හා රළු වචනයෙන් වැළකී ප්‍රිය වචන භාවිත කිරීමයි. ආදරයෙන්, ගෞරවයෙන් හා කනට මිහිරි වදනින් කතා කරනු ඇසීමට අප කවුරුත් කැමැති ය. මිනිසුන් පමණක් නොව තිරිසන් සතුන් ද මිහිරි වචනයට කැමැති බව නන්දිවිසාල ජාතකයෙන් ද පැහැදිලි වෙයි. එය අපගේ ද අත්දැකීමකි. වචනයට අසීමිත බලයක් ඇත. නායකයෙකු එය භාවිත කළ යුත්තේ ජනතාවගේ යහපත සඳහා ය. පාලකයා ජනතාව බොරුවෙන් මූලාකරනවාට කිසි විටෙකත් කැමති නැත. එබැවින් පාලකයා ප්‍රජාවට සත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීමත්, ඔවුන් හේද කිරීමෙන් වැළකී සමගිය දියුණු කිරීමත්, අර්ථවත් දේ කතා කිරීමත්, කනට මිහිරි ප්‍රියශීලී කතාබස් ඇති බවත් යහපත් පාලනයක් සඳහා අවශ්‍ය ය.

අර්ථවර්ෂාව යනුවෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ අනුන්ගේ යහපත හා අනුන්ගේ දියුණුව පිණිස කටයුතු කිරීමයි. සැබෑ පාලකයෙකුට ජනතා සේවය හැර වෙනත් අරමුණක් තිබිය නොහැකි ය. එය ඔහුගේ පරම යුතුකම වේ. පාලකයා යැපෙන්නේ ජනතාවගේ බදු මුදල්වලින් නිසා දවසේ මුළු කාලය ම සේවය සඳහා කැප කළ යුතු ය. මෙන්තා, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ඛා යන සිව් බඹවිහරණ නම් වූ ගුණ ධර්මවලින් හඳවන පුරවා ගත් පාලකයෙකුට ජනතාවට අර්ථවත් සේවාවක් කිරීම කිසි විටෙකත් අපහසු කරුණක් නොවේ. මේ තුළින් සියලු රට වැසියන් තමන්ගේ දරුවන් ලෙස සිතා කටයුතු කිරීමේ උතුම් මනෝභාවයක් ගොඩනැගේ. එවිට පියපුතු සබඳතාවෙන් යුතු ව ජනතාවට සේවය කිරීමේ අවස්ථාව පාලකයාට උදා වේ.

රටක ජනතාව විවිධ කුල, ජාති, ආගම්, භාෂා අනුව වර්ග වී සිටිය ද ඒ සියලු දෙනා කෙරෙහි සම සිතින් කටයුතු කිරීම සමානාත්මතා ලක්ෂණයයි. පාලකයෙකු සතු මේ උතුම් ගුණාංග නිසා රට වැසියාගේ අයිතිවාසිකම් හා නිදහස සමාන අයුරින් සුරක්ෂිත වේ. සමාජයේ සියල්ලන්ගේ යහපත හා අභිවෘද්ධිය ද සමාන ව සැලසේ. ශිෂ්‍ය නායක, පන්ති නායක, නිවාස නායක, ක්‍රීඩා කණ්ඩායම් නායක ආදී තනතුරක් අපට ලැබුණහොත් මේ සමානාත්මතා ගුණයෙන් යුක්ත වීමට අප වග බලා ගත යුතු ය.

සතර අගතියෙන් තොරවීම

අගතිය යනු නීතියට, යුක්තියට, ධර්මයට පටහැනි ව ක්‍රියා කිරීමයි, එසේ කිරීමට පාලකයා පොළඹවන කරුණු හතරකි, ඡන්ද, ද්වේශ, භය හා මෝහ යනුවෙන් දක්වා තිබෙන්නේ. මෙම සතර අගතියට යන්නාගේ යසස අවපක්ෂයේ සඳ මෙන් පිරිහෙන බව ද අගතියට නොයන තැනැත්තාගේ යසස පුර පක්ෂයේ සඳ මෙන් වැඩෙන බව ද බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළහ. එය අප සැමට අදාළ වන්නකි. රාජ්‍ය පාලකයෙකුට සතර අගතියෙන් තොරවීම සුවිශේෂ වේ.

ඡන්දය යනු කරුණක්වේ. අගතිගාමී වීම යනු තමන්ගේකම, නැදැකම, හිතවත්කම, පාක්ෂිකත්වය ආදිය නිසා අයුතු වැඩ කිරීම ය. යුක්තිය හා සාධාරණත්වය ඉටු වන ලෙස ක්‍රියා කිරීමෙන් අගතිගාමීත්වය වළකී. රාජ්‍ය පාලනයේ දී පෞද්ගලික රූපි අරුවිකම් නොසලකා ක්‍රියා කිරීම පාලකයෙකුගේ වගකීමයි.

ද්වේශය යනු විරුද්ධවාදී සිතුවිල්ලකි. තමන්ගේ නොවන තමන්ට විරුද්ධ, තම පක්ෂයේ නොවන අයට අසාධාරණකම් කරන්නේ නම් එය ද්වේශයෙන් අගතියට යෑමකි. ද්වේශයෙන් දුෂිත වූ පාලකයෙකුට යුක්තිය හෝ අයුක්තිය, සුදුසුකම් හා නුසුදුසුකම්, සාරධර්ම හෝ අසාරධර්ම නොපෙනේ. නිරතුරු ව ද්වේශයෙන් යුතු ව කටයුතු කරන පාලකයෙකුට මධ්‍යස්ථ ව නිවැරදි ව තීරණවලට එළඹිය නොහැකි ය.

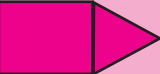
කිසි යම් පුද්ගලයෙකු හෝ සංවිධාන පිළිබඳ ව ඇති භය නිසා අගතියට ගොස් ක්‍රියා නොකිරීමට පාලකයෙකු වගබලා ගත යුතු ය. එසේ බිය මුල් කරගෙන ක්‍රියා කිරීම රට වැසියාට නිසැක ව ම හානිදායක වේ. පාලකයෙකු බිය නිසා, ජනතාවට අහිතකර වැරදි තීරණවලට එළඹිය හැකි ය.

මෝහය හෙවත් මුලාව ද අගතිගාමී ව ක්‍රියා කිරීමට පාලකයා පොළඹවයි. මෝහයෙන් අගතිගාමී වූ පාලකයෙකුට යුක්තිය හා අයුක්තිය, හොඳ නරක තෝරා බේරා ගැනීමට නොහැකි වේ. එසේ තෝරා බේරා ගැනීමට නම් පාලකයාට තීක්ෂණ බුද්ධියක් තිබිය යුතු ය. සමාජය තුළ නීතිය හා සාමය නිසි ලෙස ක්‍රියාවට නැංවිය හැක්කේ ද මෝහයෙන් අගතියට නොයන බුද්ධිමත් ව කටයුතු කරන පාලකයෙකුට පමණි.

මේ ආකාරයට ධාර්මික රාජ්‍ය පාලනයක් පවත්වා ගැනීමට බුදු දහමින් ලබා දුන් උපදේශ බුද්ධ කාලයේ ජීවත් වූ බිම්බිසාර රජු, කොසොල් රජු වැනි රාජාණ්ඩු පාලකයන් මෙන් ම වජ්ජී, මල්ල රජවරුන් වැනි සමූහාණ්ඩු පාලකයන් ද අනුගමනය කළ බව පෙනේ. එසේ ම පසුකාලීන ව ධර්මාශෝක වැනි රජවරුන් ද, ලක්දිව බොහෝ රජවරුන් ද දස සක්විතිවත්, සප්ත අපරිහානීය ධර්ම, සතර සංග්‍රහ වස්තු අනුගමනය කළ බවත්, සතර අගතියෙන් වෙන් ව ක්‍රියා කළ බවත්, ඉතිහාසයෙන් පැහැදිලි වේ. ඒ අනුව සිය රාජ්‍යයන්හි පරිහානීය වළක්වා අභිවාද්ධිය උදා කර ගනිමින් මහජනතාවට යහපත් සේවාවක් සැපයීමට ඔවුහු සමත් වූහ. රාජ්‍ය පාලනය පිළිබඳ මෙම බෞද්ධ ඉගැන්වීම් වර්තමාන ලෝකයට ද හොඳ මග පෙන්වීමකි. බෙහෙවින් ම සමාජ හිතකාමී වූත්, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වූත්, රාජ්‍ය පාලනයක්

ක්‍රියාවට නැගීමටත් ජනතාවගේ ආර්ථික, සාමාජික, සංස්කෘතික, ආදී විවිධ පැතිවලින් අගය කළ හැකි සංවර්ධනයක් ඇති කර ගැනීමටත් මෙම මග පෙන්වීම අදට ද උපයෝගී කර ගත හැකි ය.

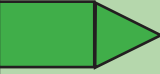
පාසල් ශිෂ්‍යයන් වන අපට ද බොහෝ අවස්ථාවල දී නායකත්වය ගෙන ක්‍රියා කිරීමට සිදු වේ. එබඳු අවස්ථාවන්හි දී වඩාත් හොඳින් හා කාර්යක්ෂම ව තම මෙහෙය ඉටු කිරීමට මෙම බෞද්ධ ඉගැන්වීම් උපකාරී කර ගත හැකි වෙයි.

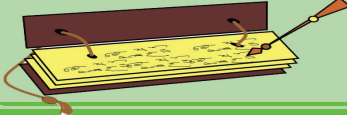
සාරාංශය

බුදු දහම මෙලොව, පරලොව යන උභයාර්ථය ම සාධනය කර ගැනීමට මග පෙන්වන්නකි. ඒ අනුව මෙලොව යහපත සඳහා බුදුරදුන් දේශනා කළ කරුණු අතර රාජ්‍ය පාලන ප්‍රතිපත්ති ද වැදගත් තැනක් ගනී. දස සක්විතිවත්, සප්ත අපරිභානීය ධර්ම, සතර සංග්‍රහ වස්තු හා සතර අගතියෙන් තොර වීම එම දේශපාලන ප්‍රතිපත්තිවලින් කීපයකි. ඒවා රාජ්‍ය පාලකයන්ට මෙන් ම සෙසු සමාජ නායකයින්ට ද සිය කාර්යභාරයන් සාර්ථක කර ගැනීමට උපකාරී වේ.

ක්‍රියාකාරකම

- 01 දස සක්විතිවත් නම් කරන්න.
- 02 යහපත් නායකයෙකු වීමට සතර සංග්‍රහ වස්තුවලින් ලැබෙන පිටිවහල පැහැදිලි කරන්න.
- 03 පාසල් සිසුවකු වශයෙන් රාජ්‍ය පාලන ඉගැන්වීම් තුළින් ඔබට ලැබෙන ආදර්ශ පෙන්වා දෙන්න.

පැවරුම

ඔබේ නිවසෙහි සාමකාමී සමගි සම්පන්න පවුල් පරිසරයක් ගොඩනගා ගැනීමට අදාළ ව සප්ත අපරිභානීය ධර්ම ඇසුරින් ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් පිළියෙල කරන්න.